

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Jan. 1879, kl. 10 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, i fråga om afsättande till kronopark af indragna ryttmästarebostället Kolleberga N:is 1 och 2; Gifven Stockholms slott den 24 Januari 1879.

Sedan, på Skogsstyrelsens förordnande, vederbörande jägmästare uppmätt egorna till ryttmästarebostället vid Skånska Husarregementet Kolleberga N:is 1 och 2, om $1\frac{3}{8}$ mantal, i Riseberga socken, Norra Åsbo härad af Kristianstads län, hvarvid bostället, med en sammanlagd egovidd af omkring 4,500 kvadratref, befunnits, förutom impedimenter, 286,25 kvadratref, innehålla 2,083,83 kvadratref skogbärande eller endast till skogsodling tjenlig mark, hvaraf 1,242,13 kvadratref egentlig skogsmark, 310,27 kvadratref hagar och 531,43 kvadratref ekbackar, samt 2,129,25 kvadratref inegor, deri inberäknadt brukningsjord och beteshagar till 23 under bostället lydande torp; så har, med åberopande deraf att största delen af boställets inegor utgjordes af svag, endast för skogsodling lämplig mark, samt att inom en half mil från bostället allmänna egendomar vore belägna med skogsareal af mer än 20,000 kvadratref, skogsinspektören i distriktet väckt förslag derom, att bostället i dess helhet skulle efter den 14 Mars 1880, då nu gällande arrendekontrakt utginge, till konopark afsättas, och den skogsskola, för hvilken lägenhet hittills förhyrts å Danielslund vid Engelholm, till bostället öfverflyttas.

Till detta förslag, som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet — med fästadt afseende ej mindre å boställets belägenhet i en trakt, der Kronan egde stora domäner, bland hvilka särskildt vore att märka Herrevadsklosters kungsgård med skogsareal af 6,222,45 kvadratref, än ock derå, att den jordrymd, som, efter fränskiljande af all för skogskultur lämplig jord, för bostället återstode, vore så obetydlig, att den knappast syntes kunna påläggas större afgäld än egendo-

mens onera — för sin del förordat, har jemväl Skogsstyrelsen i det underdåniga memorial, hvarmed styrelsen den 14 Mars 1878 öfverlemnadt frågan till Kongl. Maj:ts pröfning, tillstyrkt bifall, hvaremot Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium, som derefter blifvit i ärendet hörddt, enär i fråga varande boställe, hvilket gafve i årligt arrende 1,008 kubikfot spannmål, hälften råg och hälften korn, samt 356 kronor 50 öre i penningar, förutom indelta räntan, 38 kronor 21 öre, eller tillhopa för det senaste arrendeåret 3,096 kronor 15 öre, syntes vara en af ålder odlad egendom, hvarå införande af en lägre kulturform med numera vunna åsigtter och framsteg inom jordbruksväsendet ej torde vara förenligt, samt att de skogsmarker, som skulle med bostället sammanslås, vore antingen tillräckligt stora, för att för sig underkastas ordnad hushållning såsom kronopark, eller ock tillhörde hemman, som disponerades för helt andra, från dem oskiljaktiga ändamål, samt öfver hvilkas tillgänglighet och lämplighet för det angifna ändamålet all utredning saknades, förklarar sig icke finna skäl att den gjorda framställningen understödja.

Med anledning af hvad kollegium sålunda anført, har chefen för Skogsstyrelsen inhemtat och med en till Finans-departementet ingifven promemoria öfverlemnadt ytterligare yttranden i ämnet, af skogsinspektören och domänintendenten i länet, af hvilka den förre, beträffande boställets inegor, meddelat: att närmast omkring boställets hufvudgård funnes gammal åker till areal af omkring 200 kvadratref; att i boställets inegor vidare inginge omkring 400 kvadratref sandmark, som, till största delen förut ljungbeväxt och begagnad till betesmark, af nuvarande arrendatorn upplöjts men, efter derå under loppet af några år tagna skördar, befunne sig i det skick, att dess brukande till åker, enligt närboende jordbrukares sammanstående omdöme, under de närmaste tio till femton åren icke vidare vore möjligt; samt att, med undantag för några mader vid Rönne å, hvarifrån årligen skördades omkring 60 lass hö, och de bättre torplyckorna, de öfriga inegorna utgjordes af stenbunden och bränd backmark samt kärrodlingar, hvarå gräsbetet och höskörden vore så knappa, att dessa marker otvifvelaktigt skulle lemna mångdubbelt högre afkastning, om de skogsodlades; och har skogsinspektören, i betraktande af inegornas sålunda anmärkta beskaffenhet, uttalat den åsigt, att, utan afseende vare sig å närbelägenheten till andra allmänna skogar eller å boställets lämplighet för att inrymma den omnämnda skogsskolan, det för det allmänna vore fördelaktigast, om bostället i dess helhet förvaltades såsom skogsdomän, utan att dervid skulle ifrågakomma att till skog förvandla den vid gården belägna gamla åkern, lika litet som maderna vid Rönne å eller torpens bättre, af ålder odlade jord; hvaremot den för tillfället upplöjda ljungmarken borde, på sätt under de senare åren egt rum med dylik mark å åtskilliga större och mindre egendomar i Skåne, odlas till skog, hvilket, med hänsyn till markens beskaffenhet, ingalunda kunde anses liktydigt med införande derå af en lägre kulturform.

Skogsinspektören har vidare, i fråga om de allmänna skogar, som skulle kunna

ifrågakomma att gemensamt med bostället förvaltas, särskildt fäst uppmärksamheten å de vidsträckta skogarne under Herrevadsklosters kungsgård, hvilka redan vore ställda under skogsstatens vård, samt å den ansenliga bokskog af omkring 700 tunnland, som tillhörde det närbelägna majorsbostället Tostarp, och för hvars öfverlemnande till skogsstatens förvaltning redan under nu löpande arrendeperiod skogsinspektören ansett svårare hinder icke böra möta; hvarförutan inspektören, beträffande den ekonomiska delen af föreliggande fråga, förmålt, att, då för skogsskolans nuvarande lokal vid Danielslund erlades hyra af 1,400 kronor, hvilken efter den 1 Oktober 1879 komme att ökas till 1,800 kronor, och i arrende för den del af inegorna vid Kolleberga, som, i händelse skogsskolan dit förflyttades, icke komme att tagas i anspråk för skolans föreståndare och för den för skogens bevakning erforderlige tjänsteman, kunde, med skälig nedsättning i hittills af torparne utgjorda arrenden, beräknas en inkomst, utöfver boställets onera, af 1,000 till 1,100 kronor, Kronan, derest bostället på föreslaget sätt användes, skulle hafva att deraf påräkna förmåner, som i värde nära motsvarade det för bostället hittills erlagda, högt uppdrifna arrendet, och i framtiden komme att ytterligare ökas genom afkastningen af det arbete, skogsskolans lärjungar, utan särskild utgift för Kronan, komme att å boställets mark nedlägga, under det att detta arbete nu tillgodokomme jord, hvartill Kronan icke hade obestridd eganderätt.

Domänintendenten har i det af honom afgifna yttrande hufvudsakligen anført: att det nuvarande arrendet för i fråga varande boställe vore så högt, att dess utgörande möjliggjorts endast på det sätt, att arrendatorn medelst flåhackning och bränning uppodlat en stor del af boställets utmark och genom ofta tagna grödor å sandmarken gjort denna för närmaste framtiden ofruktbar, samt pålagt boställets torpare större bördor, än desse med egen bergning kunnat bära; att bostället desto mindre kunde sägas vara en af ålder odlad egendom, som den odling, sand- och utmarkerna undergått, hufvudsakligen egt rum under de senaste 15 åren och varit af beskaffenhet, att å dessa marker, hvilka icke kunde längre med fördel till åker hållas öppna, införande af en lägre kulturform, skogsodling, numera vore af nödvändighet påkalladt, likasom antagandet af det stora antalet torpare vid bostället ingalunda betingats af behovet utaf arbetskrafter vid egendomen, hvilket framginge deraf att torparne hufvudsakligen erlade kontant afgäld, utan snarare af nödvändigheten att på hvad sätt som helst bereda sig inkomst; att, derest den åsigt fortfarande finge göra sig gällande, att all den Kronans mark, som vore dertill mest tjenlig, borde så fort ske kunde göras skogbärande, det vore allt skäl att vid förestående utarrendering till kronopark afsätta så väl den nuvarande egentliga skogsmarken, som ock den till både åker och bete nästan odugliga sand- och utmarken, i hvilket fall till utarrendering allenast återstode den gamla åkerjorden och maderna vid Rønne å, hvaraf någon synnerlig afkomst utöfver boställets onera icke kunde påräknas; samt att, i händelse bostället upplätes åt den

nu vid Danielslund förlagda skogsskolan, hvilket syntes domänintendenten med afseende å ortens förhållanden önskvärdt och lämpligt, den omständigheten att bostället, utöfver den till skogsodling tjenliga marken, egde någon åker och äng, vore att betrakta såsom en fördel, enär dessa inegor lämpligen kunde upplåtas såsom löneförmåner åt skolans föreståndare och denne derigenom göras mindre beroende af den eljest å landsbygden förekommande svårigheten att fylla sitt behof af förnödenheter.

För egen del har slutligen chefen för Skogsstyrelsen anfört: att Riseberga socken, som inneslöte 11 militieboställen med sammanlagd skogsareal af omkring 18,000 qvadratref och 4 ecklesiastika hemman med omkring 1,500 qvadratref skogsmark, hörde till de mest betydande skogsorterna inom Skåne, och derjemte vore till sin natur af ett rent skåniskt skaplygne, hvarföre, oafsedt frågan om förflyttning af Skånes skogsskola, tillräckliga skäl förefunnes att göra nämnda ort till en centralpunkt för en efter skånska förhållanden lämpad intensiv skogsskötsel; att då de öfningsfält, som för närvarande vore åt provinsens skogsskola anvisade, utgjordes af flygsandsfält, hufvudsakligen bevuxna med tall, men flygsand endast förekomme å några af provinsens kuststräckor, och det för flygsandsmarkerna vanliga trädslaget tallen, hörde till de för skånska jorden i allmänhet minst lämpliga, skogsskolan, mot hvars otjenliga läge anmärkningar icke heller uteblifvit, följaktligen arbetade under undantagsförhållanden och syntes, så snart omständigheterna det medgäfvde, böra förflyttas till en plats, hvarest densamma kunde uppfylla det med skogsskolornas förläggande till olika provinser afsedda ändamål att genom sjelfva arten af anstaltens arbeten sprida kännedom om och lemna ett föredöme i den för orten lämpligaste skogshandteringen; att bostället Kolleberga med dess förutnämnda omgifning af vidsträckta allmänna skogar, hvaribland den största, Kronan tillhöriga bokskog inom riket, och sjelft försedd med icke ringa ekskog samt i öfrigt ansenliga skogsmarker, erbjöde just de egenskaper, hvilka vore önskvärda för en skogsskola inom Skåne, hvartill komme, att bostället, såsom tillhörande en starkt befolkad ort med lätta lands- och jernvägskommunikationer, hade ett för en undervisningsanstalt i allmänhet synnerligen fördelaktigt läge; och har bemälda chef ansett, att, då staten esomoftast inköpte hemman, för att deraf bilda kronoparker, hvarvid likväl ingalunda förekomme att till skog utlägga jord, som förut varit till åker brukad och funnits dertill tjenlig, hinder icke heller syntes böra möta att till kronopark i förening med öfningsfält för skogsskola använda en egendom, som redan af kronan innehades och vore för ändamålet så lämplig som den i fråga varande.

Hvad sålunda i ärendet förekommit har Kongl. Maj:t tagit i öfvervägande; och då det länge kända behovet af bättre lokal och lämpligare öfningsfält för den nu vid Danielslund förlagda skogsskolan synes på ett tillfredsställande sätt kunna afhjelpas genom skolans förläggande till Kolleberga, och af de upplysningar, do-

mänintendenten och skogsinspektören meddelat, framgår, att den hufvudsakliga delen af boställets egor företrädesvis är egnad för skogskultur, likasom att den bostället tillhörande jord, som lämpar sig för åkerbruk, icke är af nog betydighet att, i händelse af skogens afsättande till kronopark, böra särskildt förvaltas, helst någon del deraf torde ifrågakomma till användning för skogsskolans behof, har Kongl. Maj:t funnit bostället i dess helhet böra, på föreslaget sätt, till kronopark afsättas och för omförmälda skogsskola användas; men enär en dylik åtgärd, i hvad den angår boställets inegor, förutsätter Riksdagens bifall, vill Kongl. Maj:t härmed inhemta Riksdagens medgifvande att bostället må för nu angifvet ändamål disponeras.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Hans Forssell.

*Utdrag af protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 24 Januari 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: Herr LAGERSTRÅLE,
 THYSELIUS,
 LOVÉN,
 Friherre VON OTTER,
 FORSSELL,
 ROSENSVÄRD och
 MALMSTRÖM.

Departementschefen, Statsrådet Forssell uppläste härefter till justering följande, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts uppå Statsrådets enhälliga tillstyrkande den 6 December sistlidna år fattade beslut, uppsatta förslag till Kongl. Maj:ts nådiga propositioner till Riksdagen i fråga om afsättande till kronopark

b) af indragna ryttmästarebostället Kolleberga N:is 1 och 2.

Enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkande behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla berörda förslag, sådana de finnas detta protokoll bilagda; och skulle i enlighet med samma förslag nådiga propositioner till Riksdagen afgå.

Ex protocollo
Axel Ädelgren.